

HELISCHER JÓZSEF VÁROSI KÖNYVTÁR

IGAZGATÓJA

2500 Esztergom, Bánomi u. 8.
Pf. 106.

tel.: 06-33/523-170
fax: 06-33/401-919
eszi@vkesztergom.hu

Stratégiai terv

A tudatos tervezés egyik eszköze a stratégiai terv készítése. A stratégiai tervezés olyan folyamatos tevékenység, amely összekapcsolja a különböző folyamatokat, cselekvés- és jövőorientált, közös erőfeszítéseken és közös célkitűzésen alapszik.

Megszületett a magyar könyvtárügy stratégiai terve, a Portál Program - a könyvtárügy stratégiája (2008-2013) valamint megjelent A kulturális modernizáció irányai (Dr. Hiller István oktatási és kulturális miniszter). Az előbbi megfogalmazza a hazai könyvtárügy jövőképét, küldetésnyilatkozatát, alapvető célkitűzéseit és a konkrét, elvégzendő feladatokat. Ez ad segítséget a saját tervezési munkák elindításához, céljaink megfogalmazásához.

A változás szükségessége az elmúlt években egyre nyilvánvalóbbá vált, ezt mindannyian éreztük. Ez nemcsak a munkafolyamatok szervezésében, a szervezeti struktúrában és a szolgáltatások hatékonyságának növelésében, hanem alapvetően szemléletmódváltásban kell megjelenjen.

Jövőkép

Az esztergomi H. J. Városi Könyvtárnak jövőképét elsősorban a várhatóan egy-két éven belül elkészülő új, korszerű épület határozza meg. Addig azonban, amíg erre sor kerül, jelenlegi helyzetünkben, átmeneti, ideiglenes helyünkön tevékenységeinket átgondolva és

átszervezve igyekszünk megfelelni az újfajta, változó kihívásoknak - szem előtt tartva városunk jövőbeni könyvtárát.

Ösztönzők szeretnénk lenni, ösztönzői a használóknak, hogy rájöjjenek az ismeretszerzés nélkülözhetetlenségére. A tudás, az élethosszig tartó tanulás felértékelődik, tehát olyan könyvtárnak kell lennünk, amely a legváltozatosabb információkat nyújtja. Az informálódás minél többfajta lehetőségét kell nyújtani a felhasználók legkülönbözőbb csoportjainak. Ez tükröződik azon szándékunkban, hogy a dokumentumtípusokban is a teljességre törekvően szeretnénk a felhasználók rendelkezésére állni.

A gyermekkönyvtárnál kell kezdeni. A gyermekkönyvtárnak az iskola mellett olyan közösségösszefogó erejét kell megtalálni, ami szétsugározhat. Olyan lehetőségeket kell megragadnia, amelyekkel egy iskola nem élhet. Az iskolai oktatás egyre inkább beszűkül (csökkentett óraszámok, eszközhiány stb.) ezek szerepét kell átvennie a könyvtárnak. Ennek elsődleges, fizikai alapja maga a *tér*, és maguk az *eszközök*. Ez utóbbiakat az új könyvtár létrejöttével, valamint pályázati eszközökkel igyekszünk elérni. Mindez azonban mit sem érne az „emberi tényező”, a könyvtáros irányító munkája nélkül. Aki segít a könyvek, az olvasás megszeretésével, anélkül, hogy a gyerekek szorító kötelességnek érezzék azt. Az interneten olyan ismeretterjesztő felületeket találni, amelyek visszanyúlnak, vagy legalábbis utalnak a könyvekre. Ha másként nem, elektronikus dokumentum formájában eljuttatni hozzájuk a szépirodalmat. Meg kell találnunk azokat a módszereket, amellyel a gyerekek motiválhatók, aktivizálhatók és kreativitásuk teret kaphat. Ez minden korosztálynál más és más. Tehát elengedhetetlen a könyvtáros, méghozzá megfelelő személyiséggel; egy tudós, egy pedagógus és egy pszichológus összetettsége kell találkozzon benne.

A felnőtt könyvtárba átkerülő tini korosztállyal bizonyos értelemben könnyebb, bizonyos értelemben nehezebb. Érdeklődési körüknek megfelelően kell kezelni őket, akkor is ha pusztán kötelező irodalomért jönnek a könyvtárba, amit akár csak filmen keresztül akarnak megismerni. Lehet ajánlani nekik az adott könyvhöz kapcsolódó érdekességeket, amelyek segítik mondjuk a kötelező tananyag feldolgozását is. Esztergom város iskolajellege miatt ez a réteg kiemelten célzott felhasználói réteg a könyvtárosi munkában

A felnőtt korosztály a legösszetettebb. Az ő részükre is nagyon fontos a *tér*, a könyvtár *léggömbje*. Azoknak, akik tudják mit akarnak - és ma már a legtöbben így vannak - az ismereteket gyorsan, lényegretörően, hagyományos, vagy elektronikus módon minél gyorsabban biztosítani kell a keresett információ elérhetőségét. Fel kell hívni a figyelmet az elektronikus ügyintézésre, az internet és különböző adatbázisok kínálta lehetőségekre. Segítséget kell nyújtani az interneten való tájékozódásban, a különböző keresési módozatokban, megismertetni a felhasználóval a katalógusokban való tájékozódást, keresést.

Fentiekben nagy segítség, hogy könyvtárunk eMagyarország Pont, amely lehetőséget nyújt szórakozásra, kapcsolatteremtésre, önfejlesztésre és ügyintézésre egyaránt.

A nyomtatott könyv maga leértékelődött. Hozzá lehet már jutni strandon, metrómegállóban stb. Az ilyesmi kitűnő módja az olvasásnépszerűsítésnek. De a könyvtár már jó ideje nem csak erről szól, s ezt a felhasználók is tudják. Pl. a napi tájékoztató és ügyintézés lehetőségét is fel kell vonultatnunk előttük.

Tekintettel a média óriási értékformáló szerepére, hozzátartozik a jövő könyvtárához a nagy, hiteles egyéniségek, akár médiasztárok (természetesen a megfelelő értékrendet képviselők) közeihozását, akik a „képernyőről” átjövve személyes kapcsolat révén nagyobb ráhatást és motivációt eredményezhetnek az informálódás iránti igényre. A korlátozott munkaképességűek esélyeit is szem előtt kell tartani: a jövő könyvtárában szükség van olyan eszközökre is, amelyek számukra is elérhetővé teszik az információkat.

A jövő könyvtára tehát sok összetevőből áll. Hozzátartozik természetesen az infrastrukturális fejlettség, amely lehetővé teszi, hogy a kornak megfelelő színvonalon és módon történjen az informálódás. De hozzá tartoznak az írásos dokumentumok is, könyvek és folyóiratok papíralapon. És hozzá tartozik a megfelelő könyvtáros. A könyvtárosnak szakképzettnek kell lennie, és szaktudását folyamatosan fejlesztenie kell.

A jövő könyvtárában a helyismereti anyagnak kiemelt helyet kell kapnia. Elő kell kerülnie a kezdetektől dobozokban őrzött immár muzeális kiadványoknak, és megfelelően fel kell dolgozni azokat. Természetesen elektronikusan. Amennyiben lehetséges, digitalizálni kell az egész anyagot, hiszen a helytörténet mindenhol speciális és egyedülálló közkinccs. Digitalizált formájában valóban közkinccsé tehető.

A digitalizálás eredményeként a dokumentumokat elektronikus úton is lehet továbbítani. Ez egyelőre valóban a távoli jövő, de a helyismereti anyagot illetően belátható időn belül megvalósítandó.

Alapvető célok

A „használok könyvtára” szellemében, a szolgáltatások megújításáért, a megfogalmazott célok megvalósítása érdekében alapvető feladataink

- * hagyományos könyvtár legyen
- * elektronikus könyvtár legyen

- * automatizált könyvtár legyen
- * mindig aktuális és használatközpontú gyűjtemény legyen
- * megfelelő feldolgozottságú helyismereti gyűjteménnyel rendelkezzen
- * muzeális értékű gyűjteménye kapja meg az azt megillető helyet
- * használók képzése csoportosan és személyre szabottan
- * az egyenlő hozzáférés megoldása
- * a minőségi könyvtári ellátás személyi (képzés, továbbképzés) és tárgyi (új könyvtár) feltételeinek megteremtése

Az információs társadalom, a tudásalapú társadalom alapintézménye az információt gyűjtő, feltáró és szolgáltató intézmény: a könyvtár. A Városi Könyvtár a következő öt évben lényeges szerepet fog betölteni az információkat szolgáltató intézmények között. Megőrzi hagyományos könyvtári funkcióit is. Bővül a felhasználók köre (óvodások, tanulók - az ált. isk.-tól a felsőoktatási intézmények hallgatóiig -, nyugdíjasok, vállalkozók, pedagógusok, szabadidőt eltöltők, felnőtt továbbtanulók, intézményekben dolgozók, közigazgatásban dolgozók, civil szervezetek). Szolgáltatásai iránt minden korosztály érdeklődik. Legtöbben továbbra is a különböző dokumentumok kölcsönzéséért, illetve a helyben használatért keresik fel az intézményt. Ezen dokumentumok mellett azonban egyre növekszik az elektronikus dokumentumok, adatbázisok száma, nő a CD-ROM kínálata, az Internet használata is általánosan elterjedt lesz. Sok felhasználó már a saját otthonából is igénybe fogja venni némely szolgáltatásunkat. Jelentős szerepet vállal az emberek közérdekű információkkal való ellátásában, az igényekhez alkalmazkodó új szolgáltatások bevezetésében. A könyvtár teret fog biztosítani a modern technikának, a színvonalas, személyes, bensőséges előadásoknak, rendezvényeknek, az elmélyült tanulásnak, kutatómunkának. Nagymértékű változások következnek be a humán erőforrás területén is. A könyvtár működése szempontjából továbbra is a költségvetési források lesznek a legbiztonságosabbak, de minden más lehetőséget meg kell ragadni, hogy minél nagyobb anyagi erőforrást tudjon megszerezni különböző forrásokból.

Kulcsfontosságú területek

Elektronikus könyvtári funkció, elektronikus tartalomszolgáltatás

- az internet, mint globális információs központ erőforrásainak optimális integrálása a könyvtári munkafolyamatok rendszerébe; a feldolgozás, tájékoztatás, kommunikáció területeire
- elektronikus tartalomszolgáltatás a könyvtár honlapjáról
- automatizált könyvtári funkció
- feladat az integrált könyvtári szoftver kiteljesítése minden könyvtári munkafolyamatra a könyvtári rekordok kezelésének hatékonysága növelése érdekében
- a könyvtár gyűjteményének fejlesztése, gondozása
- a rendelkezésre álló dokumentumállományt a használói kör céljait támogatva kell alakítani a gyűjteményének fejlesztése, gondozása
- a rendelkezésre álló dokumentumállományt a használói kör céljait támogatva kell alakítani a gyűjtemény sajátos (megőrzési, rendelkezési, bibliográfiai) szerepeinek figyelmebevételével
- cél egy jól megválogatott, nagy használati értékű papíralapú helyben lévő dokumentumgyűjtemény kialakítása, amely kiegészül az elektronikus dokumentumok elérési lehetőségeivel.

Szolgáltatások

Az információs infrastruktúra fejlesztése az elektronikustól a hagyományos dokumentumszolgáltatásig a könyvtárhasználók magasabb szintű kiszolgálását eredményezi. A távoli katalógusok elérése, a virtuális könyvtárak használata intézményünk szolgáltatásainak új ki terjesztését jelentik. Fontos azonban, hogy az olvasó rendelkezzen információtechnológiai ismeretekkel.

Előtérbe kerül a használók képzése, ezért folyamatosan segítjük könyvtárunk használóit a konkrét alkalmazásokon keresztül az internet célszerű és hatékony használatában e-mail szolgáltatások igénybevétele, webinformációs csomópontok (keresők, portálok, webkalauzok, speciális könyvtári keresőfelületek, felhasználói érdeklődési profilhoz illeszkedő tematikus

gyűjtőhelyek) bemutatása és használatuk megismertetése révén. Használók csoportos képzése, hogy minél gyakrabban önállóan vegyék igénybe az elektronikus könyvtári szolgáltatásokat.

Természetesen a hagyományos könyvtári szolgáltatásokat (helyben olvasás, kölcsönzés, tájékoztatás, másolatszolgáltatás stb.) a jövőben is biztosítjuk.

Folyamatos feladatok

- könyvtárhasználók igényeinek vizsgálata, könyvtárhasználati mutatók elemzése
- gazdálkodás elemzés
- szakalkalmazottak rendszeres továbbképzése, beiskolázás a hétéves terv szerint
- folyamatosan együttműködünk az oktatási intézményekkel az olvasásra, a könyvtárhasználatra nevelés céljából, az aktuális tanterv figyelembevételével
- pályázati anyagok készítése

Esztergom, 2008. október 13.

Kovátsné Várady Eszter